

[Økonomi- og handelsministeren.]

stigning i ledigheden med de ulykkelige følger, som det har.

Nu står vi så over for den næste og vanskelige fase i omstillingsprocessen, den, der består i at nå tilbage til fuld beskæftigelse på en sådan måde, at opretningen af betalingsbalancen videreføres. Det er nemlig ikke nok at konstatere, at nu er valutaudviklingen blevet forbedret, så nu kan vi ukritisk slække den økonomiske politik. De valutariske problemer er stadig store og kan med kort varsel blive kritiske, og en slækkelse af tøjlerne kan let føre os tilbage til den situation, vi havde tidligere på året, og som ubestrideligt var meget ubehagelig og kritisk.

Vi må gøre os klart, at handlefriheden i den økonomiske politik er langt mere snæver, end vi kunne ønske os. Det er ikke sådan, at vi bare kan stille beskæftigelse og valutabalancen op som alternativer. Vi kan kun løse begge problemer samtidig, og det kan kun ske gennem et nøje samvirke mellem regering og folketing og erhvervenes og arbejdsmarkedets organisationer. Én ting er sikker: forspildte muligheder er en luksus, vi ikke kan tillade os i den nuværende situation.

Det er klart, at den internationale udvikling, prisudviklingen og konjunkturudviklingen, vil spille en stor rolle for, om vi kan fastholde en forbedring af betalingsbalancen. Vi kan håbe på, at den internationale udvikling vil bidrage til at lette tilpasningen af betalingsbalancen, men vi må nok se i øjnene, at man skal et godt stykke ind i 1975, før der er en chance for, at håbet kan gå i opfyldelse.

I de nærmest kommende måneder må man vel sige, at det kan være tvivlsomt, om industrieksporten helt kan holde det væksttempo, vi har oplevet i den forløbne del af året; og hvad råvarepriserne angår, som er meget høje, så har de hidtil vist sig meget modstandsdygtige over for den konjunkturdæmpning i industrilandene, der allerede er sket; det vil derfor være hasarderet at basere den økonomiske politik på, at der sker større ændringer i gunstig retning i råvarepriserne. Det er mere realistisk at vente, at de fortsætter med at være ret stabile, måske også når konjunkturen igen drejer opad, og det vil formentlig ske i løbet

af 1975. Men et nyt opsving vil komme sent, og det vil næppe, som det tegner sig i øjeblikket, blive særlig kraftigt.

Konklusionen er, at den økonomiske politik for det kommende år må bygge på den forudsætning, at ændringer i de ydre vilkår ikke vil yde noget stort bidrag til lettelse af de danske problemer. Vi må altså selv skabe betingelserne for, at der på ny kan tilvejebringes en høj og stabil beskæftigelsesgrad. Det stiller krav om en fornuftig styring af den indre efterspørgsel, det stiller krav om en mærkbar dæmpning af omkostningsstigningen.

Vi ved, at den indenlandske efterspørgsel nu er faldende. Det er helt tydeligt inden for bygge- og anlægsgangene, det gælder sikkert også det private forbrug og sandsynligvis også de private erhvervsinvesteringer.

Det er og har hele tiden været regeringens opfattelse, at en stærk og vedholdende nedgang i produktionen på hjemmemarkedet ikke er acceptabel, fordi den skaber store økonomiske og sociale problemer, og udviklingen har her i efteråret nået det punkt, hvor det har været nødvendigt at bremse op for nedgangen. Derfor har regeringen truffet forholdsregler for at stabilisere aktiviteten i bygge- og anlægsgangene, den administrative regulering af påbegyndelserne er blevet fjernet, kreditrestriktionerne er lempet, det offentliges bygge- og anlægsvirksomhed vil i den kommende tid på ny gå i vejret. Desuden er der sket en generel lempelse af kreditpolitikken gennem forhøjede låneloffer, og der er sket et fald i obligationsrenten, der nåede sit maksimum for nogle måneder siden med 17,8 pct. og nu er 15,8. Der er tilvejebragt øgede lånemuligheder for erhvervene både her i landet og i udlandet. Ikke mindst har regeringen interesseret sig meget for at forbedre eksportens finansieringsmuligheder.

Må jeg i den forbindelse sige, at der fra mange sider er fremkommet kritiske udtalelser om eksportkreditordningen. Jeg mener, at disse udtalelser i nogen grad beror på misforståelser, fordi man sammenblender på den ene side eksportkreditrådets garanti- og kautionsvirksomhed og på den anden side selve finansieringen af kreditydelser i forbindelse med eksporten. Jeg vil gerne slå fast, at eksportkreditrådet er ikke noget finansieringsinstitut. Rådet på-